

К. С. ЛЕБЬОДКІН

здобувач кафедри господарського права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, Харків
hoslaw@nulu.edu.ua

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

У статті досліджуються напрями державної підтримки суб'єктів малого підприємництва за участю держави. Звернута увага, що ключовою характеристикою державної підтримки підприємств є ступінь її селективності. Селективною вважається та державна підтримка, що надається конкретним галузям та підприємствам.

Ключові слова: державна підтримка, суб'єкти малого підприємництва, суб'єкти господарювання малого бізнесу.

Постановка проблеми. Паралельно з процесами становлення підприємницького сектору відбувається формування механізму його державного регулювання. Економічний зміст державної підтримки полягає в розробці та реалізації системи державних програм науково-технічного, ресурсного, фінансового, консультативного, кадрового та іншого сприяння розвитку підприємництва.

Державні програми підтримки можуть виконуватись центральною чи місцевою владою, суспільними (некомерційними) структурами або через приватні організації, яким для цієї мети надаються державні субсидії.

Вітчизняне законодавство у сфері підприємництва, особливо малого, є несистемним і потребує (відповідно до практики більшості розвинених країн) прийняття відповідного кодексу законів. Щодо системи економічної безпеки підприємництва, то позитивним моментом останніх років є актуалізація цього питання вищими органами державного управління в Укра-

їні, що відображено у щорічних Посланнях Президента України до Верховної Ради України, низці нормативно-правових актів, зокрема у Постанові Верховної Ради України «Про концепцію (основи державної політики) національної безпеки України», Указі Президента України «Про стратегію національної безпеки України», законах України «Про Раду національної безпеки і оборони України», «Про державну підтримку малого підприємництва в Україні» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення правового захисту громадян та запровадження механізмів реалізації конституційних прав громадян на підприємницьку діяльність, особисту недоторканність, безпеку, повагу до гідності особи, правову допомогу, захист)» тощо. Недоліком цієї нормативно-правової системи є відсутність актуалізації уваги та відповідно забезпечення економічної безпеки підприємництва на всіх рівнях ієрархії управління економікою [1, с. 146].

Мета державної підтримки малого підприємництва: створення умов для позитивних структурних змін в економіці України; сприяння формуванню і розвитку малого підприємництва, становлення малого підприємництва як провідної сили в подоланні негативних процесів в економіці та забезпечення сталого позитивного розвитку суспільства; підтримка вітчизняних виробників; формування умов для забезпечення зайнятості населення України, запобігання безробіттю, створення нових робочих місць.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що дослідження напрямів державної підтримки суб'єктів господарювання були і є предметом досліджень таких юристів-господарників, а саме: О. М. Вінник, Д. В. Задахайла, В. К. Мамутова, В. М. Пашкова, В. В. Резнікової, В. А. Устименко, О. В. Шаповалової, В. С. Щербини тощо. Проте комплексне дослідження щодо напрямів державної підтримки саме суб'єктів малого підприємництва проводилося лише фрагментарно.

Формулювання цілей. Метою цієї статті є дослідження напрямів державної підтримки суб'єктів малого підприємництва.

Виклад основного матеріалу. Державна підтримка малого підприємництва включає такі складові: формування правової бази функціонування підприємницького сектору та вироблення важелів адміністративного регулювання діяльності підприємницьких структур з урахуванням специфіки їхнього розвитку в окремих галузях і сферах національної економіки; регулювання інституційних змін в економіці, які виступають факторами формування підприємницького середовища; формування системи підтримки та стимулювання підприємницької діяльності; залучення суб'єктів підприємницької діяльності до виконання науково-технічних та соціально-економічних програм,

здійснення поставок продукції (робіт, послуг) для задоволення державних та регіональних потреб.

Також державна підтримка малого підприємництва здійснюється, крім Кабінету Міністрів України, органом виконавчої влади з питань регуляторної політики, Українським фондом підтримки підприємництва через мережу регіональних (обласних, міських) фондів підтримки.

Кабінет Міністрів України в межах своїх повноважень здійснює фінансову підтримку розвитку малого підприємництва, спрямовує, координує і контролює діяльність органів виконавчої влади, які забезпечують проведення державної політики щодо його підтримки.

Орган виконавчої влади з питань регуляторної політики та підприємництва в межах своїх повноважень бере участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики розвитку малого підприємництва.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва», який на сьогодні втратив чинність, програми підтримки малого підприємництва включають положення про: фінансово-кредитну та інвестиційну підтримку суб'єктів малого підприємництва; забезпечення участі суб'єктів малого підприємництва у виконанні поставок для державних, регіональних та місцевих потреб; вдосконалення нормативно-правової бази у сфері підприємницької діяльності; сприяння створенню інфраструктури розвитку малого підприємництва; пропозиції щодо встановлення системи пільг для суб'єктів малого підприємництва, у тому числі пом'якшення податкової політики; допомогу в матеріально-технічному та інформаційному забезпеченні.

Фінансове забезпечення виконання відповідних програм підтримки малого підприємництва проводиться за рахунок Державного бюджету України, місцевих бюджетів, позабюджетних коштів, у тому числі коштів, одержаних від приватизації державного і відчуження комунального майна, та інших джерел фінансування, не заборонених законом.

Обсяг щорічних асигнувань на державну підтримку малого підприємництва визначається у видатковій частині Державного бюджету України та Державній програмі приватизації. Розпорядником цих коштів є центральний орган виконавчої влади з питань регуляторної політики та підприємництва. Контроль за цільовим використанням цих коштів здійснює Рахункова палата та органи державної контрольно-ревізійної служби.

На основі аналізу ринку України, розвитку малого бізнесу можна зробити висновок, що формування підтримки підприємництва повинне відбуватися на основних двох рівнях — державному та регіональному. На державному рівні повинні визначатися мінімально необхідні нормативи функціонування

ринку малого підприємництва, його загальні межі. Саме малі і середні підприємства, різні комерційні структури, що належать до сфери малого бізнесу, беруть на себе ризик і працюють згідно з новими вимогами, що ставляться до ефективності. Створення широкої мережі малих підприємств у всіх галузях господарства сприятиме демонополізації та розвитку конкуренції. Але такий бажаний розвиток сектору малого бізнесу наштовхується на безліч перепон [2, с. 57].

Проте малі підприємства, які не потребують великих стартових інвестицій і гарантують високу швидкість обороту ресурсів, здатні найшвидше і економічно вирішувати проблеми реструктуризації економіки, формування і насичення ринку споживчих товарів в умовах дестабілізації економіки та обмеженості фінансових ресурсів. Мале підприємництво оперативно реагує на зміни кон'юнктури ринку, надає економіці необхідної гнучкості. Малі компанії здатні оперативно реагувати на зміни споживчого попиту і за рахунок цього забезпечувати необхідну рівновагу на споживчому ринку. Малий бізнес здійснює істотний вклад у формування конкурентного середовища. Це один із провідних секторів, який багато в чому визначає темпи економічного зростання, стан зайнятості населення, структуру і якість валового національного продукту [3, с. 15]. Розвиток малого і середнього бізнесу несе в собі безліч перспектив: збільшення кількості власників, а отже, формування середнього класу — головного гаранта політичної стабільності в демократичному суспільстві; зростання частки економічно активного населення, що збільшує доходи громадян і згладжує диспропорції у добробуті різних соціальних груп; створення нових робочих місць з відносно низькими витратами, особливо у сфері обслуговування; підготовка кадрів за рахунок використання працівників з обмеженою формальною освітою, які набувають свої кваліфікації на місці роботи; ліквідація монополії виробників, створення конкурентного середовища; поліпшення взаємозв'язку між різними секторами економіки; розробка нововведень [4, с. 126].

Слід враховувати, що державна підтримка підприємств вважається обґрунтованою у разі, коли вона сприяє усуненню ситуацій, коли ринкові механізми не забезпечують ефективного за Парето розподілу ресурсів [5]. Таким чином, за словами самого Парето: «Будь-яка зміна, яка нікому не приносить збитків, а деяким суб'єктам приносить користь (за їх власною оцінкою), є поліпшенням». Отже, визнається право на всі зміни, які не приносять нікому додаткової шкоди. В інших випадках її застосування тягне за собою спотворення конкуренції на ринку, оскільки одні виробники опиняються у більш вигідних умовах, ніж інші. Тому СОТ і ЄС ввели обмеження на застосування державної підтримки підприємств з метою недопущення порушень конку-

рентного ринкового середовища на міжнародному рівні. Тому для України постало питання здійснення такої державної підтримки, яка б, з одного боку, узгоджувалася з міжнародними зобов'язаннями нашої держави у зв'язку зі вступом до СОТ і в рамках інтеграції в ЄС, а з другого — сприяла проведенню необхідних структурних реформ [4, с. 127]. В Україні рівень підтримки малого підприємництва набагато вищий, ніж у європейських країнах. Але не можна стверджувати, що в Україні такі показники невиправдано високі, оскільки, наприклад, у Польщі і Чехії під час структурних реформ вони були ще вище [4, с. 127].

Під поняттям «державна підтримка малого бізнесу» маються на увазі будь-які державні заходи з фінансового сприяння в інтересах суб'єктів господарювання, що створюють для цих суб'єктів прямі чи приховані переваги і мають грошову оцінку. Надання підприємствам державної підтримки здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів шляхом зменшення їх дохідної частини (у разі податкових пільг), або за рахунок грошових коштів державних підприємств та організацій. Основні форми державної підтримки суб'єктів господарської діяльності, у тому числі малого бізнесу, це: 1) пряме бюджетне фінансування підприємств з боку державного та місцевих бюджетів; 2) податкові пільги; 3) часткове покриття державою відсотків за кредитами та покриття інших фінансових витрат; 4) державні гарантії за кредитами; 5) обов'язкове державне страхування комерційних ризиків; 6) пільгові тарифи на товари та послуги, що надаються державою або державним підприємством; 7) списання заборгованості з податків і податкових зборів, які підприємство не спроможне покрити самостійно [5, с. 25–32].

Ключовою характеристикою державної підтримки підприємств є ступінь її селективності. Селективною вважається та державна підтримка, що надається конкретним галузям та підприємствам. На відміну від неї, горизонтальна державна підтримка спрямована на створення найбільш сприятливих економічних умов розвитку для максимально широкого кола учасників ринку. Горизонтальна підтримка є найбільш бажаною для кращого розвитку конкурентного середовища. В Україні горизонтальна державна підтримка підприємств представлена в дуже малих обсягах: у різні роки її частка в загальній структурі державної підтримки складала від 0,2% до 10% [6].

Причому навіть та державна підтримка, яку можна назвати горизонтальною за метою надання, не була такою по суті. У нашій країні державна підтримка підприємств є переважно селективною і більшою мірою спрямована на вирішення поточних проблем. Вже кілька років понад половину всієї державної підтримки отримує вітчизняна вугільна промисловість. Однак треба розуміти, що мета державної підтримки бізнесу — створення рівних

умов для всіх суб'єктів господарювання, зайнятих у сфері бізнесу. Особливо такої підтримки потребує дрібний і середній бізнес [4, с. 128].

На сьогодні Україна, як самостійна, суверенна держава гарантує всім підприємцям, незалежно від обрання ними організаційних форм підприємницької діяльності, рівні права і створює рівні можливості для функціонування. Вона забезпечує доступ до матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних та інших ресурсів, за умови виконання суб'єктами господарювання вимог, передбачених законодавством. Офіційно розвиток підприємництва в Україні бере початок з 1 березня 1991 р., з того дня, коли набрав чинності Закон України «Про підприємництво». До того часу на території усіх постсоціалістичних країн приватне підприємництво було кримінальним злочином. Саме Закон України «Про підприємництво» визначив загальні правові, економічні та соціальні засади, умови здійснення підприємницької діяльності, а також визначив правові основи державного регулювання та підтримки підприємництва, відносин суб'єктів підприємницької діяльності та держави. Положення закону стали відправною точкою стимулювання створення підприємств, фірм, особливо малих форм бізнесу. Так, за даними Мінфіну в Україні в 1992 р. з усіх створених підприємств 88,8% було знову зареєстрованих і лише 11,2% створених шляхом реорганізації діючих [7]. Разом з тим сьогодні в Україні відсутній діючий механізм підтримки, розвитку та захисту бізнесу. Про це свідчать недоліки і труднощі, що зустрічаються в процесі функціонування суб'єктів бізнесу [4, с. 128].

Проте сьогодні Україна практично не використовує потенціал дозволених в рамках СОТ інструментів стимулювання вітчизняного товаровиробника. Тому пріоритетними напрямками стимулювання української економіки повинні стати такі: підтримка науково-технологічного розвитку; захист навколишнього природного середовища; енергозбереження; підтримка малого і середнього бізнесу. Саме вони можуть дати поштовх до інноваційного розвитку національної економіки та згодом швидше вивести державу із кризи [4, с. 132].

Не випадково, відповідно до ст. 3 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні», метою державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є: 1) створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього підприємництва; 2) забезпечення розвитку суб'єктів малого і середнього підприємництва з метою формування конкурентного середовища та підвищення рівня їх конкурентоспроможності; 3) стимулювання інвестиційної та інноваційної активності суб'єктів малого і середнього підприємництва; 4) сприяння провадженню суб'єктами малого і середнього підприємництва діяльності щодо просування вироблених ними товарів (робіт, послуг), ре-

зультатів інтелектуальної діяльності на внутрішній і зовнішній ринки; 5) забезпечення зайнятості населення шляхом підтримки підприємницької ініціативи громадян.

При цьому принципами державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є: 1) ефективність підтримки малого і середнього підприємництва; 2) доступність отримання державної підтримки суб'єктами малого і середнього підприємництва; 3) забезпечення участі представників суб'єктів малого і середнього підприємництва, громадських організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, у формуванні та реалізації державної політики в зазначеній сфері; 4) створення рівних можливостей для доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва, що відповідають вимогам, передбаченим загальнодержавними, регіональними та місцевими програмами розвитку малого і середнього підприємництва, до участі у виконанні таких програм та для отримання державної підтримки; 5) ефективність використання бюджетних коштів, передбачених для виконання зазначених програм; 6) відкритість і прозорість проведення процедур надання державної підтримки; 7) доступність об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва для всіх суб'єктів малого і середнього підприємництва.

Державна підтримка передбачає формування програм, в яких визначається механізм цієї підтримки (ч. 2 ст. 12). Програми державної підтримки розробляються та впроваджуються спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого і середнього підприємництва із залученням інших центральних органів виконавчої влади та громадських організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва. Державні програми підтримки затверджуються Кабінетом Міністрів України в установленому законом порядку.

Державна підтримка не може надаватися суб'єктам малого і середнього підприємництва, які: 1) є кредитними організаціями, страховими організаціями, інвестиційними фондами, недержавними пенсійними фондами, професійними учасниками ринку цінних паперів, ломбардами; 2) є нерезидентами України, за винятком випадків, передбачених міжнародними договорами України; 3) здійснюють виробництво та/або реалізацію зброї, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, обмін валют; 4) здійснюють надання в оренду нерухомого майна, що є одним з основних видів діяльності; 5) визнані банкрутами або стосовно яких порушено справу про банкрутство; 6) перебувають у стадії припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи — підприємця; 7) подали завідомо недостовірні відомості та документи під час звернення за наданням державної підтримки; 8) мають заборгованість перед

бюджетом, Пенсійним фондом України, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування; 9) отримали державну підтримку з порушенням умов її надання або умов щодо цільового використання бюджетних коштів, що доведено в установленому порядку; 10) отримують аналогічну за видами державну підтримку, строк надання якої не закінчився.

Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва та об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва включає фінансову, інформаційну, консультаційну підтримку, у тому числі підтримку у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, підтримку суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність, підтримку у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу.

На сьогодні державне регулювання та підтримка розвитку малого підприємництва в Україні реалізується відповідними загальнодержавними, регіональними та місцевими органами влади з метою узгодження інтересів держави і малого підприємництва. Протягом останніх років на урядовому рівні приділяється значна увага побудові системи державної підтримки малого підприємництва. Про це свідчать прийняті останнім часом законодавчі та нормативно-правові акти. Останніми роками було чимало зроблено для розвитку малого бізнесу Державним комітетом України з питань регуляторної політики та підприємництва, міністерствами та відомствами, зокрема: врегульовано процедуру державної реєстрації; введено спрощену систему оподаткування та звітності суб'єктів малого підприємництва; упорядковано систему перевірок фінансово-господарської діяльності [8]. Однак на практиці на сьогоднішній день в Україні ще не забезпечені основні компоненти сприятливого економічного середовища для успішного розвитку малого бізнесу: інвестиційні й інноваційні компанії та фонди, регіональні фонди підтримки підприємництва, лізингові компанії, аудиторські фірми, страхові організації, бізнес-центри, бізнес-інкубатори.

Проте за інформацією Національного інституту стратегічних досліджень розвиток малого підприємництва на регіональному рівні гальмують такі системні проблеми: 1) дефіцит матеріальних ресурсів у суб'єктів малого підприємництва як наслідок: недостатньої фінансової підтримки з боку держави; неврегульованості механізмів кредитування малого підприємництва та високої вартості кредитних ресурсів; 2) відсутність чіткої системи податкових преференцій для суб'єктів малого підприємництва; 3) недостатня допомога з боку держави у просуванні продукції вітчизняних малих підприємств на закордонні ринки, незначне залучення малого бізнесу до виконання державних замовлень; 4) недосконалість нормативно-правового забезпечення розвитку

малого підприємництва, зокрема у сфері обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва; 5) нерівні умови господарювання малих та великих підприємств на ринку, у тому числі: різні стартові можливості щодо доступу до фінансових ресурсів та державних інвестицій; нестача інформації; брак коштів на освоєння нової продукції та отримання сучасних технологій тощо [9].

До основних недоліків використання програмно-цільового методу в рамках Програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні (включаючи регіональні програми) слід віднести: 1) відокремленість стратегічних і програмно-цільових підходів (програми органічно не вписані в плани стратегічного розвитку державного, регіонального і муніципального рівнів); 2) відсутність переконливих аргументів щодо формування пріоритетів і обґрунтованості вибору напрямів; 3) нечіткість очікуваних результатів (цілей програм) і відсутність кількісних значень досягнутих цілей; 4) невизначеність проміжних результатів, на отримання яких орієнтований кожен захід із підтримки; 5) неповний склад дій, необхідних для досягнення бажаних результатів програм; 6) необґрунтованість оцінки термінів реалізації заходів щодо підтримки Програми в цілому; нескоординованість заходів з підтримки зі строками; 7) нереалістичність програм через неповне вивчення питань з їх ресурсного забезпечення; 8) недостатнє ресурсне (включаючи фінансове) забезпечення реалізації програм; 9) помилки в управлінні реалізацією програм; 10) відсутність методичного інструментарію оцінки ефективності виконання програм і механізмів; 11) недосконалість механізмів взаємодії регіональних і центральних органів влади; 12) різноспрямованість інтересів представників бізнесу, влади та органів місцевого самоврядування; 13) націленість більшості заходів програм не на об'єкт підтримки — малий бізнес, а на відтворення самої системи підтримки; 14) недосконалість інформаційно-аналітичного і статистичного забезпечення реалізації програм.

Висновки. Основними напрямками державної підтримки малого бізнесу повинні бути: 1) ефективне та досконале правове забезпечення, що має передбачити законодавче закріплення шляхів реалізації фінансово-кредитного та організаційно-консультативного напрямів державної підтримки громадян-підприємців із подальшим втіленням цих положень у регіональних програмах підтримки підприємницької діяльності громадян; 2) фінансово-кредитна підтримка, яка реалізується за допомогою прямих і непрямих форм; встановлення системи гарантованого доступу підприємців до кредитних ресурсів, створення різноманітних державних програм підтримки банківських установ, які кредитують малий бізнес; 3) організаційно-консультаційне забезпечення, яке реалізується за допомогою розгалуженої інфраструктури розвитку малого підприємництва, що сприятиме інформаційному та консультаційному обслу-

говуванню громадян-підприємців завдяки існуванню розширеної мережі організацій, включаючи організацію державної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації громадян-підприємців, залучення їх до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення поставок продукції (робіт, послуг) для державних і регіональних потреб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Васильків Т. Г. Удосконалення державного регулювання підприємницької діяльності в Україні / Т. Г. Васильків // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1(10). – С. 145–150.
2. Микитюк О. І. Фінансове забезпечення розвитку малих підприємств / О. І. Микитюк // Фінанси України. – 1999. – № 6. – С. 55–61.
3. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З. С. Варналій. – К. : Т-во «Знання», 2001. – 277 с.
4. Поповенко Н. С. Державна підтримка розвитку малого бізнесу в Україні / Н. С. Поповенко, О. В. Ганенко // Сучасні проблеми регіонального розвитку. – 2012. – № 1(2). – С. 126–132.
5. Архипова О. В. Анализ провалов государства и провалов рынка в сравнительной форме / О. В. Архипова // Вестн. Челяб. гос. ун-та. – 2010. – № 27(208). Серия: Экономика. – Вып. 29. – С. 14–17.
6. Офіційний сайт ДПАУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sta.gov.ua/control/uk/index>.
7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Цегелик Г. Г. Державна підтримка розвитку малого підприємництва в Україні / Г. Г. Цегелик, М. Я. Квик // Вісн. Хмельниц. нац. ун-ту. Серія. Економічні науки. – 2010. – № 1, т. 2. – С. 84–89.
9. Щодо ефективності підтримки та перспектив розвитку малого підприємництва у регіонах. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/903/>.

REFERENCES

1. Vasylykiv T. H. (2009) Udoskonalennia derzhavnoho rehuliuвання pidpriemnytskoi diialnosti v Ukraini. Stratehichni priorytety. 1(10).
2. Mykytiuk O. I. (1999) Finansove zabezpechennia rozvytku malykh pidpriemstv. Finansy Ukrainy. 6.
3. Varnalii Z. S. (2001) Male pidpriemnytstvo: osnovy teorii i praktyky. K. T-vo «Znannia».
4. Popovenko N. S., Hanenko O. V. (2012) Derzhavna pidtrymka rozvytku maloho biznesu v Ukraini/ Suchasni problemy rehionalnoho rozvytku. 1(2).
5. Arhipova O. V. (2010) Analiz provalov gosudarstva i provalov rynku v sravnitel'noj forme. Vestnik CHelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta. 27(208). Ser.: Ekonomika. Vyp. 29.

6. Ofitsiyni sait DPAU. Retrieved from: <http://www.sta.gov.ua/control/uk/index>
7. Ofitsiyni sait Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Tsehelyk H. H., Kvyk M. Ya. (2010) Derzhavna pidtrymka rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky. T.2. 1.
9. Shchodo efektyvnosti pidtrymky ta perspektyv rozvytku maloho pidpriemnytstva u rehionakh. Analitychna zapyska. Retrieved from: <http://www.niss.gov.ua/articles/903/>

Стаття надійшла до редакції 08.04.2016.

К. С. ЛЕБЕДКИН

соискатель кафедры хозяйственного права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, Харьков

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОДДЕРЖКА СУБЪЕКТОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА

В статье исследуются направления государственной поддержки субъектов малого предпринимательства с участием государства. Обращено внимание, что ключевой характеристикой государственной поддержки предприятий является степень ее селективности. Селективной считается и государственная поддержка, оказываемая конкретным отраслям и предприятиям.

Ключевые слова: государственная поддержка, субъекты малого предпринимательства, предприятия малого бизнеса.

K. S. LEBIODKIN

PhD. Student of the Economic Law Department, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv

GOVERNMENT SUPPORT FOR SMALL BUSINESS ENTITIES

Problem setting. Coincidentally with a processes of entrepreneurial sector development, a mechanism of its government regulation forms. The economic sense of government support consists in development and realization of a system of government programs concerned with scientific and technical, resource, financial, consulting, human resources, and other encouragement of entrepreneurship development.

Central or local government bodies, social (non-commercial) institutions, or private organizations, which obtain government subsidies to perform these functions, can carry out government support programs.

The domestic legislation in the field of entrepreneurship, especially small business, is not systematized and requires (according to the experience of a majority of developed countries) passing a corresponding code of laws.

Recent research and publications analysis. It is worth mentioning that examination of directions of government support for business entities has been subject to research of the following lawyers: O. M. Vinnyk, D. V. Zadykhailo, V. K. Mamutov, V. M. Pashkov, V. V. Reznikova, V. A. Ustymenko, O. V. Shapovalova, V. S. Shcherbyna, etc. Nevertheless, there were only fragmentary researches regarding the directions of government support for small business entities.

Paper objective. An article objective is to research the directions of government support for small business entities.

Paper main body. Government support for small business entities includes the following components: formation of the legal basis of entrepreneurial sector functioning and development of leverages of administrative regulation of the entrepreneurial structure activity based on specificity of their development in particular industries and fields of the national economy; regulation of investment changes in the economy acting as factors of entrepreneurial environment formation; formation of a system for support and encouragement of entrepreneurship; involvement of business entities in carrying out scientific and technical or social and economic programs, delivery of goods (services) for meeting national and regional needs.

Conclusions of the research. The main directions of the government support for small business should encompass: a) effective and perfect legal support, which should legislate ways of realization of financial and credit as well as organization and consulting directions of government support for citizen entrepreneurs and further implementation of these statements in regional programs of support of the citizen entrepreneurial activity; b) financial and credit support realized by the use of direct and indirect forms; establishment of a system of guaranteed access of entrepreneurs to credit resources, creation of various governmental programs for banking institutions support, which give loans to small business; c) organizational and consulting support, which is implemented with the help of ramified infrastructure of small business development that will conduce to information and consultation servicing the citizen entrepreneurs owing to an expanded network of organizations, including organizing governmental support, qualification enhancement of the citizen entrepreneurs, engagement them in carrying out scientific and research as well as social and economic programs, delivery of goods (services) for national and regional consumers.

Short Abstract for an article

Abstract. The article researches the directions of government support for small business entities. The author has indicated that a degree of government support selectiveness is a key characteristic of government support of enterprises. Selective support is referred to as government support, which is provided for certain industries and enterprises.

Key words: government support, small entrepreneurship entities, small business entities.